

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»
(назва магістерської програми)
на тему: «Облік та аудит розрахунків із дебіторами та кредиторами
(на прикладі ПАТ «Одеса-Авто»)»

Виконавець:

студентка 6 курсу 1-м групи ЦЗФН

Прокопець М.В.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Белінська О. В.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасні умови господарювання характеризуються наданням суб'єктам підприємницької діяльності повної господарської самостійності у виборі ринків збуту продукції, постачальників і підрядників, у пошуку джерел фінансування. З огляду на зазначене, теоретики та практики особливу увагу приділяють взаєморозрахункам підприємства у фінансовому середовищі. Організація обліку дебіторської та кредиторської заборгованості є одним із найбільш складних та дискусійних питань, що зумовлено проблемою неплатежів.

Дослідженню проблем обліку дебіторської та кредиторської заборгованості присвятили роботи вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема такі, як І. А. Бланк, Ф. Ф. Бутинець, Н. І. Верхоглядова, С. Б. Ільїна, О. М. Кияшко, Н. О. Матицина, І. В. Орлов, Є. Є. Сіверс, В.П. Шило та інші. Разом з тим, вивчення наукових праць та практика господарської діяльності сучасних підприємств свідчать про наявність спірних питань, серед яких можна виділити проблеми визначення та класифікації заборгованості в системі бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Мета дослідження обґрунтування теоретичних і методологічних положень з обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості, а також розробка рекомендацій по удосконаленню обліку та внутрішнього контролю розрахунків на досліджуваному підприємстві.

Завдання дослідження:

- вивчити законодавчу і нормативну базу організації і ведення обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості;
- вивчити особливості класифікації і оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості;
- дослідити практику документального оформлення дебіторської та кредиторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати стан обліку та внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- показати можливі напрями вдосконалення практики обліку і внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості;
- виконати аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості досліджуваного підприємства;
- розробити політику управління дебіторською заборгованістю на досліджуваному підприємстві.

Об'єкт дослідження. система обліку та внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

Предмет дослідження. сукупність теоретичних, методичних, організаційних і практичних засад організації обліку та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості підприємств.

Методи дослідження. загальнонауковий діалектичний метод, методи індукції, дедукції. В процесі дослідження теорії і практики обліку дебіторської та кредиторської заборгованості використані прийоми оцінки, зіставлення, порівняння, групування, класифікації, а також статистичні методи.

Інформаційна база дослідження. законодавчі, нормативні і інструктивні матеріали в області бухгалтерського обліку і оподаткування, праці вітчизняних і зарубіжних вчених, фактичні дані обліку і звітності ПАТ «Одеса-Авто» за 2016 р., яке займається торгівлею автомобілями, ремонтом та обслуговуванням автотранспорту.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (55 найменувань) та 22-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки. Основний зміст викладено на 74 сторінках. Робота містить 23 таблиці, 10 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра підготовлено до публікації статтю: «Дискусійні питання обліку дебіторської заборгованості та зобов'язань».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі розглянуто дебіторську заборгованість як об'єкт бухгалтерського обліку. Показано особливості класифікації та оцінки дебіторської заборгованості. Висвітлено методику нарахування резерву сумнівних боргів.

Визначено сутність та умови визнання кредиторської заборгованості.

Розглянуто дискусійні питання обліку дебіторської заборгованості та зобов'язань.

В другому розділі проведено дослідження з питань практики обліку дебіторської та кредиторської заборгованості в ПАТ «Одеса-Авто», визначено недоліки та надано пропозиції щодо удосконалення організації обліку на підприємстві.

В третьому розділі викладено методику аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості. Проведено аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості ПАТ «Одеса-Авто». Виконано кореляційно-регресійний аналіз стану дебіторської заборгованості. Показано можливості удосконалення внутрішнього аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити такі основні висновки.

1. Специфікою операцій по розрахунках з дебіторами і кредиторами є те, що велика їх частина виникає на підставі договору. Договір є юридичною підставою обліку заборгованостей.

Відповідальність за своєчасну і якісну підготовку необхідних матеріалів і оформлення договірних стосунків, рекомендується покладати на службу, відповідальну за підготовку і оформлення договірних стосунків. На досліджуваному підприємстві функціональні обов'язки щодо оформлення і контролю виконання договірних стосунків не розподілені. Нами розроблено варіант, розподілу обов'язків по укладенню договорів між службами ПАТ «Одеса-Авто».

Договір вважається оформленим після узгодження зі всіма відповідальними

особами.

Порядок проходження документації, пов'язаної з укладенням договорів, слід затвердити наказом директора.

На досліджуваному підприємстві аналітичний облік розрахунків з покупцями і замовниками автоматизований і ведеться з кожним покупцем і замовником, в розрізі виписаних видаткових накладних. Основним документом, по якому можна прослідкувати відвантаження і оплату товару є бухгалтерські реєстри по рахунку 361.

На нашу думку ці документи не дозволяють отримати всю необхідну інформацію про стан розрахунків з покупцями і замовниками. На наш погляд, облік розрахунків з дебіторами, в ПАТ «Одеса-Авто» необхідно вести в реєстрі дебіторів. Реєстр містить інформацію про назву дебіторів, дату і документ, що засвідчує виникнення заборгованості, суму, дату і документ, що засвідчує погашення дебіторської заборгованості.

2. Відносно організації обліку розрахунків з постачальниками наказ про облікову політику ПАТ «Одеса-Авто» слід доповнити положеннями, що містяться в п. 2.3 дипломної роботи.

3. Для ефективного виконання завдань, що стоять перед організацією обліку розрахунків по податках і обов'язкових платежах, головному бухгалтерові ПАТ «Одеса-Авто» слід скласти річний податковий календар; календарний графік надання звітності з вказівкою конкретних виконавців і календарний графік надання звітності по питаннях відрахувань до державних цільових фондів.

Крім того, в наказі про облікову політику необхідно відобразити основні положення щодо обліку розрахунків по податках і платежах, які наведено в п. 2.2 дипломної роботи.

4. У частині контролю дебіторської та кредиторської заборгованості хочеться відзначити наступне. На досліджуваному підприємстві організований поточний контроль, який полягає в щоденному перегляді виписок банку, рахунків постачальників і інших документів, що поступили до оплати, а також записів, в реєстрах бухгалтерського обліку. Використовуючи їх, головний бухгалтер контролює платоспроможність підприємства на найближчий період. Такий контроль носить епізодичний характер.

Оскільки порушення договірних зобов'язань спричиняє значні економічні наслідки для обох учасників договору, на досліджуваному підприємстві слід планувати заходи в рамках поточного контролю розрахункової дисципліни.

Крім того, для контролю термінів виконання зобов'язань на підприємстві слід вести накопичувальну відомість простроченої кредиторської заборгованості, форма якої представлена в п. 3.3 дипломної роботи.

5. Результати економічного аналізу свідчать про наступне.

На протязі досліджуваного періоду загальний розмір дебіторської заборгованості підприємства зменшився, зокрема, за рахунок зменшення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги та іншої поточної дебіторської заборгованості. Аналізоване підприємство повинно звернути увагу на

аналіз іншої поточної дебіторської заборгованості, тому що саме вона складає найбільшу частку в загальній сумі дебіторської заборгованості.

Аналіз оборотності дебіторської заборгованості свідчить про негативну тенденцію к уповільненню оборотності. Це обумовлено зменшенням чистого доходу. Уповільнення оборотності призвело до перевитрати коштів.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості свідчить про перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською. Таким чином можна зробити висновок, що дане підприємство має великий ризик втрати платоспроможності.

6. Результати кореляційно-регресивного аналізу дозволяють рекомендувати систему заходів щодо поліпшення управління дебіторською заборгованістю, а саме:

- запобігати виникненню простроченої дебіторської заборгованості;
- зміцнювати розрахункову дисципліну та скорочувати обсяги відвантаження товарів неплатоспроможним покупцям;
- здійснювати постійний контроль сумнівної заборгованості.

7. На підприємстві відсутня служба, яка би здійснювала контроль стану розрахунків. Тому, на наш погляд, доцільно запропонувати комплекс заходів, направлених на створення, постійне впорядкування та удосконалення системи внутрішнього аудиту з метою забезпечення інформацією керівництва про стан розрахунків для прийняття управлінських рішень та складання звітності.

АНОТАЦІЯ

Прокопєць М.В.

(прізвище та ініціали студента)

«Облік та аудит розрахунків із дебіторами та кредиторами

(назва кваліфікаційної роботи)

(на прикладі ПАТ «Одеса-авто»).

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«071 Облік і оподаткування» за магістерською програмою

«Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – система обліку та аудиту розрахунків із дебіторами та кредиторами підприємства, що здійснює виробничу та торгівельну діяльність.

У роботі розглядаються питання щодо визначення, класифікації, оцінки та умов визнання дебіторської та кредиторської заборгованості.

Проаналізовано діючу практику обліку та внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості на ПАТ «Одеса-Авто».

Запропоновано комплекс заходів, направлених на створення, постійне впорядкування та удосконалення системи внутрішнього аудиту з метою забезпечення інформацією керівництва про стан розрахунків для прийняття управлінських рішень та складання звітності.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, зобов'язання, резерв сумнівних боргів, сумнівна та безнадійна заборгованість, облік, аудит, аналіз, управління.

ANNOTATION

Prokopets M.V. **«Accounting and auditing of calculations are with debtors and creditors**

(students surname and initials)

(work title)

(on the example of PJC "Odesa-Auto"),

qualifying work for obtaining an educational master's degree in a specialty

«071 Accounting and taxation» for a master's degree program

«Accounting, audit and taxation in the management of entrepreneurial activity »

Odessa national economic university

Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of research - the system of accounting and auditing of calculations with debtors and creditors of enterprise that carries out productive and trade activity.

The considered questions are in relation to determination, classification, estimation and terms of confession of debtor and creditor debt.

Operating practice of account and internal control of debtor and creditor debt is analysed on PJC "Odesa-Auto".

The complex of the measures, sent to creation, permanent organization and improvement of the system of internal audit with the aim of providing of guidance information about the state of calculations for the acceptance of administrative decisions and stowage of accounting, is offered.

Key words: account receivable, account payable, obligation, reserve of doubtful debts, doubtful and hopeless debt, account, audit, analysis, management.